

Профорієнтація та кар'єрне консультування дорослого населення в умовах воєнного стану: інноваційні підходи та стратегічні орієнтири (2022–2025 рр)

Профорієнтація й кар'єрне консультування дорослого населення у 2025 році набувають особливого значення.

В умовах воєнних і повоєнних трансформацій, потреби відбудови України, масового внутрішнього та зовнішнього переміщення громадян, прискореної цифровізації та технологічних змін заклади професійної освіти мають стати центрами життєвих і кар'єрних рішень для дорослого населення.

Кар'єра дорослих нагадує лабіринт із безліччю індивідуальних маршрутів, що потребує професійного супроводу. Тому профорієнтація та довічне кар'єрне консультування (LLG – Lifelong Guidance) набувають стратегічного значення. Процес кар'єрного розвитку перестав бути лінійним і передбачуваним. Перехід від навчання до стабільної зайнятості замінено варіативними траєкторіями, де навчання, робота та особистий розвиток взаємодіють у гнучких формах [1].

1. Нормативно-правові зміни в Україні (2022–2025)

Для України, яка перебуває в умовах війни, профорієнтація дорослого населення виконує не лише економічну функцію, але й завдання соціальної інтеграції, психологічної реабілітації та мобілізації людського капіталу.

Загальні зміни та новації анонсовано у сфері профорієнтації та кар'єрного консультування, з урахуванням нового Закону України «Про професійну освіту» ст.18:

- профорієнтація є невід'ємною складовою професійної освіти, спрямованою на свідомий вибір професії та адаптацію до ринку праці.
- кар'єрне консультування включає індивідуальні та групові консультації, цифрові інструменти, зустрічі з роботодавцями, дуальне навчання.
- заклади мають право створювати Центри кар'єри, які координують профорієнтаційну роботу, співпрацюють з громадами та бізнесом, забезпечують психологічну підтримку.
- держава фінансує заходи з профорієнтації через субвенції, гранти та програми підтримки молоді.
- особлива увага приділяється вразливим групам: внутрішньо переміщеним особам, молоді з деокупованих територій, ветеранам, особам з інвалідністю.

Ці положення створюють нормативну основу для системної роботи з кар'єрним розвитком населення різної вікової категорії та соціального статусу в умовах відновлення країни.

Додаток 1

Порівняльна таблиця правого забезпечення напрямків діяльності закладів професійної освіти з профорієнтації та кар'єрного консультування

Сфера	Було (до 2025 р.)	Стало (2025 р.)	Інноваційні пропозиції
Профорієнтація	Згадувалась побіжно, без системного підходу	- Визначена як стратегічна функція ЗПО; - Інтеграція в освітній процес; - Введено принцип автономії ЗПО у виборі форм і	- Створення профорієнтаційних хабів у ЗПО з VR/AR-симуляціями професій - Впровадження національного цифрового

		методів профорієнтаційної роботи; - Можливість розширення співпраці з роботодавцями, бізнесом, центрами зайнятості, закладами вищої освіти, громадами, волонтерськими та благодійними організаціями	профорієнтаційного порталу з тестами, аналітикою, рекомендаціями - Проведення форсайт-сесій із здобувачами освіти щодо майбутніх професій
Кар'єрне консультування	Відсутнє як окрема функція	- Введено як окрема послуга; - Можливе створення кар'єрних центрів (хабів) із залученням кар'єрних радників (фахівців кар'єрного консультування)	- Впровадження індивідуальних кар'єрних планів (ІКП) для кожного здобувача освіти; - Запровадження інституту кар'єрного наставництва; - Залучення амбасадорів з числа випускників, молодих робітників, HR-експертів; - Використання ШІ для персоналізованих кар'єрних маршрутів; - Створення SCORM-курсів з вибору професії без гендерних стереотипів
Приймальна комісія	Внутрішні положення, без єдиних стандартів	- Встановлено чіткі вимоги до складу, функцій та прозорості роботи приймальної комісії; - Уніфіковані вимоги, гнучкість процедур прийому; - Можливість цифровізації процесів та електронних сервісів	- Уніфікація процедури прийому на навчання; - Впровадження електронних сервісів документообігу вступників; - Впровадження чат-ботів для консультацій абітурієнтів; - Створення інтерактивних платформ для віртуальних екскурсій по ЗПО, підприємствах; - Залучення кар'єрних радників до роботи приймальної комісії; - Посилення вимоги до прозорості та відкритості

В Законі закріплено сучасну модель професійного розвитку дорослого населення [5].

Основні положення:

- ✓ індивідуальні освітні траєкторії для дорослих;
- ✓ модульні та короткострокові програми, орієнтовані на потреби ринку праці;
- ✓ створення Центрів кар'єри при ЗПО;
- ✓ безперервний набір слухачів протягом року;
- ✓ фінансування закладів за результативністю (успішність, працевлаштування, затребуваність програм).

Українська стратегія післявоєнного відновлення визначає перекваліфікацію дорослого населення як ключову умову відбудови економіки. І ці положення узгоджуються з потребами ветеранів/ок, ВПО, осіб, що втратили роботу чи бізнес під час війни, та сприяють швидкій інтеграції в економічне життя [Верховна Рада України, 2025].

2. Європейські орієнтири розвитку профорієнтації

Європейський Союз у межах Європейського стовпа соціальних прав та Порядку денного навичок для Європи визначив **довічне кар'єрне консультування (LLG)** як основу розвитку людського потенціалу [2].

Це передбачає:

- інтеграцію профорієнтації на всіх етапах життя;
- цифрові сервіси підтримки кар'єрних рішень;
- розширене партнерство між освітою, роботодавцями та громадами.

Профорієнтація та кар'єрне консультування дорослого населення вимагає диференційованого підходу: адже кожна група має свої потреби, бар'єри та ресурси. Тому «універсальної програми» бути не може – потрібна система гнучких інструментів, адаптована під конкретні соціальні й психологічні обставини.

Особливості супроводу за групами

Загальна особливість супроводу дорослих базується на різниці з молоддю: дорослі вже мають професійний досвід, соціальні зобов'язання та психологічні установки, які впливають на кар'єрні рішення. Для дорослих у фокусі не лише «вибір професії», а перенавчання, перекваліфікація, розвиток нових компетентностей. Акцент зміщено на індивідуальні консультації, менторство, практичні тренінги, коучингові інструменти. Використовуються ресурси: цифрові сервіси, модульні програми, партнерство з громадами, бізнесом і центрами зайнятості. Ключовим аспектом є врахування психологічних, сімейних та соціально-економічних факторів у процесі планування кар'єри.

Ветерани/ки та демобілізовані військовослужбовці:

Проблеми: посттравматичний синдром, потреба у соціальній адаптації, пошук «цивільної ідентичності».

Інструменти: адаптаційні курси («як трансформувати військові навички у цивільні професії»); психологічний супровід (групи підтримки, кар'єрна терапія); менторство ветеранів, які вже інтегрувалися в ринок праці; програми для розвитку малого бізнесу ветеранів.

Фокус: **реінтеграція та стабільність** – важливо дати відчуття цінності в новому середовищі.

Жінки з дітьми:

Проблеми: подвійне навантаження (робота + догляд за дітьми), обмежений час, труднощі з працевлаштуванням після перерви.

Інструменти: навчання з гнучким графіком; дистанційні та змішані формати; мікрокурси з можливістю поступового нарощування кваліфікації; партнерство з роботодавцями, які надають гнучкі умови праці (remote, part-time).

Фокус: **баланс між сім'єю та роботою.** Кар'єрне консультування тут включає також рекомендації щодо організації часу й пошуку роботодавців із family-friendly (сімейно-дружньою) політикою.

Люди 45+:

Проблеми: дискримінація за віком, страх втратити роботу, сумніви щодо цінності власного досвіду.

Інструменти: програми з цифрової грамотності та «освіти впродовж життя»; акцент на гідну зайнятість – професії, що відповідають їхньому досвіду й соціальному статусу; курси з підприємництва, стартап-школи для досвідчених фахівців; групові тренінги з подолання вікових стереотипів.

Фокус: збереження та примноження професійного капіталу. Не «почати з нуля», а використати наявний досвід у нових умовах.

Внутрішньо переміщені особи (ВПО):

Проблеми: втрата роботи, житла, соціальних зв'язків; потреба швидко адаптуватися в новому середовищі.

Інструменти: короткі курси перекваліфікації з швидким виходом на ринок праці; ваучери на навчання у ЗП(ПТ)О; інтенсивні програми для набуття часткових кваліфікацій; партнерство з місцевими громадами та роботодавцями, які готові швидко брати на роботу.

Фокус: швидка соціально-економічна інтеграція – навчання, яке веде до миттєвих результатів у працевлаштуванні.

Таким чином, універсальний підхід не працює: профорієнтація й кар'єрне консультування для дорослих мають враховувати емоційний стан, життєві обставини, соціальні ролі та реальні потреби ринку праці.

Додаток 2

Аналітична таблиця супроводу дорослих груп населення з профорієнтації та кар'єрного консультування (воєнний і повоєнний період)

Група	Характеристика	Основні проблеми	Інструменти та методи	Очікувані результати
Ветерани та демобілізовані військовослужбовці	Особи з бойовим досвідом, часто з потребою психологічної реабілітації	<ul style="list-style-type: none">♦ ПТСП і бар'єри адаптації♦ Втрата попередньої професії♦ Низька цифрова компетентність	<ul style="list-style-type: none">♦ Адаптаційні курси♦ Психологічний супровід♦ Менторські програми від ветеранів	<ul style="list-style-type: none">♦ Швидша інтеграція в цивільне життя♦ Нові професійні навички♦ Зменшення соціальної ізоляції
Жінки з дітьми	Молоді матері, жінки після декрету, самотні матері	<ul style="list-style-type: none">♦ Обмеженість часу♦ Нестача садочків/доступу до догляду♦ Відрив від професії	<ul style="list-style-type: none">♦ Гнучкий графік♦ Онлайн-навчання♦ Програми жіночого підприємництва	<ul style="list-style-type: none">♦ Повернення на ринок праці♦ Поєднання сімейних і професійних ролей♦ Соціальна підтримка
Люди 45+	Особи передпенсійного віку з великим досвідом	<ul style="list-style-type: none">♦ Вікові стереотипи♦ Відставання від цифрових технологій♦ Складність перекваліфікації	<ul style="list-style-type: none">♦ Курси цифрової грамотності♦ Підприємницькі програми♦ Кар'єрне консультування «45+»	<ul style="list-style-type: none">♦ Підвищення конкурентоспроможності♦ Зайнятість у гідних умовах♦ Нові бізнес-ініціативи

Група	Характеристика	Основні проблеми	Інструменти та методи	Очікувані результати
ВПО (внутрішньо переміщені особи)	Особи, що втратили житло/роботу через війну	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Нова соціальна адаптація ◆ Відсутність роботи ◆ Потреба швидкої перекваліфікації 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Інтенсивні короткі курси ◆ Ваучери на навчання ◆ Кар'єрні ярмарки у громадах 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Швидке працевлаштування ◆ Соціальна інтеграція ◆ Зменшення безробіття
Особи з інвалідністю	Люди з фізичними чи психічними обмеженнями	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Бар'єри доступності ◆ Дискримінація на ринку праці ◆ Обмежений вибір професій 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Інклюзивні програми ◆ Дистанційне навчання ◆ Кар'єрне консультування з адаптацією робочого місця 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Рівний доступ до працевлаштування ◆ Соціальна інтеграція ◆ Підвищення самооцінки
Молоді батьки	Особи, які повертаються на ринок праці після декрету	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Розрив у кар'єрі ◆ Нестача досвіду в нових сферах ◆ Баланс роботи та сім'ї 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Короткі онлайн-курси ◆ Консультації щодо кар'єрного планування ◆ Гнучкі графіки навчання 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Плавне повернення у професію ◆ Отримання нових компетенцій ◆ Підвищення сімейного доходу
Громадяни 45+, які втратили бізнес	Колишні підприємці, власники малого бізнесу	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Втрата активів ◆ Нестача стартового капіталу ◆ Емоційна демотивація 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Курси бізнес-планування ◆ Грантові програми підтримки МСП ◆ Кар'єрне менторство 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Нові бізнес-ініціативи ◆ Відновлення економічної активності ◆ Створення робочих місць
Особи, які повернулися з-за кордону	Трудові мігранти, біженці	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Відсутність визнання дипломів ◆ Складність інтеграції ◆ Втрата мережі контактів 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Програми визнання неформального навчання ◆ Кар'єрні консультації ◆ Онлайн-портали вакансій 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Використання міжнародного досвіду ◆ Швидше працевлаштування ◆ Інтеграція в громади
Педагоги, медики, держслужбовці (потребують перекваліфікації)	Особи з професій, які втратили актуальність у воєнних умовах	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Втрата робочого місця ◆ Недостатній попит на спеціальність ◆ Необхідність перекваліфікації 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Короткі курси IT/менеджменту ◆ Ваучери на перекваліфікацію ◆ Онлайн-навчання від МОН 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Перехід у нові затребувані сфери ◆ Підвищення кваліфікації ◆ Адаптація до ринку праці
Особи, які шукають дистанційну/гібридну роботу	Люди, які прагнуть працювати онлайн через воєнні ризики	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Відсутність досвіду в онлайн-сфері ◆ Брак технічних навичок ◆ Обмежений доступ до інтернету в регіонах 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Онлайн-курси фрілансу та IT ◆ Навчання цифровим інструментам ◆ Вебінари з роботодавцями 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Отримання віддаленої роботи ◆ Гнучка зайнятість ◆ Додаткові джерела доходу

Успішні практики з профорієнтації та освіти дорослого населення

Профорієнтація та освіта дорослого населення в Україні набувають дедалі більшого значення, адже вони є ключовими чинником відновлення економіки, підвищення конкурентоспроможності працівників та підтримки соціальної інтеграції вразливих груп. Заклади професійної освіти, Центри кар'єри, громадські організації та місцеві органи влади поступово впроваджують різноманітні моделі навчання дорослих, що орієнтовані на практичні навички, швидку перекваліфікацію та реальне працевлаштування. Успішні приклади таких практик свідчать про ефективність гнучких форматів, партнерств із бізнесом та використання інноваційних технологій.

Приклади успішних практик

- **Дніпропетровська область** — курси з монтажу сонячних панелей для дорослих слухачів. За даними організаторів, **80 % випускників вже працевлаштовані** у сфері відновлюваної енергетики.
- **Львівська область** — онлайн-курси з ІТ для внутрішньо переміщених осіб, організовані у співпраці з місцевими ІТ-компаніями. Навчання пройшли 120 випускників, частина з них вже працює у сфері техпідтримки та веброзробки.
- **Київська область** — створення центрів кар'єрного розвитку для ветеранів, де поєднуються кар'єрне консультування, психологічна підтримка та професійні курси.
- **Харківська область** — впровадження дуальної моделі навчання у партнерстві з підприємствами. Дорослі слухачі паралельно здобувають теоретичні знання і практичний досвід на виробництві.
- **Одеська область** — програми з морської логістики та транспортних технологій для дорослих, які втратили роботу через скорочення у сфері туризму.
- **Волинська область** — курси з органічного землеробства та переробки сільськогосподарської продукції для сільського населення, що стимулює розвиток малого бізнесу.
- **Тернопільська область** — короткотермінові курси з гіг-економіки (онлайн-робота, копірайтинг, SMM), орієнтовані на молодих батьків у декретній відпустці.
- **Закарпатська область** — мовні курси для дорослих, які планують працювати в країнах ЄС; програма поєднана з тренінгами з базових трудових прав.
- **Полтавська область** — навчання для людей старшого віку з цифрової грамотності (користування банківськими застосунками, онлайн-сервісами, державними е-послугами).
- **Чернівецька область** — арт-терапевтичні курси для ВПО з подальшим виходом на самозайнятість (створення декоративних виробів, рукоділля, майстер-класи).

Успішні практики з освіти дорослого населення в регіонах України демонструють, що навіть короткострокові та цільові програми можуть суттєво підвищити рівень працевлаштування, розширити коло професійних можливостей та забезпечити інтеграцію вразливих категорій громадян. Їхній успіх пояснюється практичною спрямованістю, партнерством із роботодавцями, використанням сучасних освітніх технологій та орієнтацією на реальні потреби ринку праці.

Такі ініціативи формують нову освітню культуру дорослого населення, де навчання протягом життя стає не винятком, а необхідністю. Надалі важливо

масштабувати ці практики, забезпечувати системну підтримку на рівні державної політики й поширювати позитивний досвід між регіонами.

Інноваційні дії закладів професійної освіти у роботі з дорослим населенням (рекомендації для корегування плану роботи ЗПО в 2025-2026 н.р.)

У сучасних умовах стрімких соціально-економічних змін та глобальної цифровізації особливої актуальності набуває проблема кар'єрної гнучкості та професійної мобільності дорослого населення. Заклади професійної освіти мають не лише готувати молодь до виходу на ринок праці, але й стати осередками підтримки дорослих, які прагнуть змінити чи оновити професію, підвищити кваліфікацію або знайти нові можливості самореалізації.

Інноваційні дії у цій сфері повинні ґрунтуватися на поєднанні освітніх технологій, психологічної підтримки та сучасних цифрових інструментів.

Зокрема, ефективними можуть стати:

№	Рекомендація	Суть ідеї	Як реалізувати	Очікуваний ефект
1	Кар'єрні симулятори віртуальної реальності (VR)	Створення VR-модулів, де дорослі можуть "прожити" день у професії	Співпраця з ІТ-компаніями, розробка VR-контенту для зварювальника, кухаря, логіста тощо	Зниження страху перед зміною професії, підвищення мотивації
2	Профорієнтаційні квести у стилі escape room	Гейміфіковані квести з завданнями, які розкривають навички та інтереси	Створення сценаріїв, інтеграція з soft skills, командна участь	Залучення дорослих до активного самопізнання, розвиток комунікації
3	Кар'єрне коуч-кафе	Формат неформальних зустрічей з коучами, менторками, випускниками	Щомісячні події у форматі «живої бібліотеки» або «кар'єрного бару»	Зниження бар'єрів, створення спільноти, обмін досвідом
4	Професійний Tinder	Мобільний додаток, де дорослі «свайпають» професії, курси, вакансії	Алгоритми підбору за інтересами, тестами, локацією	Залучення молоді та дорослих у форматі, звичному для них
5	Мікронавчання через подкасти та голосові поради	Щоденні 5-хвилинні аудіо-поради з кар'єрного розвитку	Запис власних подкастів, інтеграція з Telegram, Spotify	Доступність знань у дорозі, підвищення охоплення
6	Профорієнтація через арт-терапію	Використання малювання, колажів, сторітелінгу для виявлення внутрішніх запитів	Залучення арт-терапевтів, створення арт-лабораторій	Глибше розуміння мотивації, зниження тривожності
7	Гіг-лабораторія для дорослих	Створення платформи для тестування короткострокових професій (гіг-робіт)	Партнерство з місцевим бізнесом, реальні кейси	Швидке входження в нову сферу, адаптація до нестабільного ринку
8	Профорієнтаційний хакатон для 35+, 45+, 70+	Інтенсивні дводенні події, де учасники створюють власну кар'єрну стратегію	Ментори, коучі, бізнес, освітяни — у форматі хакатону	Перезавантаження кар'єри, нетворкінг, мотивація
9	Професійний стендап	Виступи дорослих, які змінили професію, у форматі стендапу	Організація вечорів «Кар'єра з гумором»	Дестигматизація змін, натхнення, емоційне залучення

№	Рекомендація	Суть ідеї	Як реалізувати	Очікуваний ефект
10	AI-консультант у профтехзакладі	Впровадження чат-бота з елементами штучного інтелекту для кар'єрних порад	Інтеграція з сайтом закладу, навчання персоналу	Цілодобова підтримка, персоналізовані рекомендації

Додатково можна створити *"Паспорт кар'єрної ідентичності"* — цифровий документ, який оновлюється щороку та містить результати тестів, мікронавички, досвід, мрії. Це стане основою для персоналізованого навчання та працевлаштування. Його можна оновлювати щороку, як CV майбутнього.

Таким чином, запропоновані інноваційні дії мають комплексний характер і спрямовані на створення гнучкої, людиноцентричної та сучасної системи взаємодії ЗПО з дорослим населенням. Вони дозволяють не лише підвищити конкурентоспроможність випускників, а й перетворити заклади професійної освіти на центри кар'єрної підтримки для всіх охочих упродовж життя.

Центри кар'єри

У сучасних умовах ринку праці доросле населення дедалі частіше стикається з потребою у зміні професії, пошуку нових форм зайнятості чи підвищенні кваліфікації. Це зумовлено кількома чинниками: автоматизацією виробництв, зростанням ролі цифрових технологій, появою нових професій і водночас зникненням старих. До цього додаються соціально-економічні виклики, спричинені війною, які змушують багатьох людей шукати нові шляхи самореалізації як в Україні, так і за її межами.

У такій ситуації Центри кар'єри закладів професійної освіти мають виконувати роль не лише консультативних підрозділів, а й справжніх інноваційних платформ для розвитку дорослих. Їх завдання полягає в тому, щоб допомогти людині будь-якого віку переосмислити свій кар'єрний шлях, визначити перспективні напрями, отримати мотивацію та практичні інструменти для змін.

Завдання Центрів кар'єри ЗПО це:

- ✓ координація профорієнтаційної роботи від вибору професії до працевлаштування;
- ✓ співпрацюють із громадами, центрами зайнятості, військовими адміністраціями;
- ✓ впровадження часткових кваліфікацій у галузях будівництва, ІТ, агросектору, відновлюваної енергетики.

Сучасні підходи у профорієнтації дорослих повинні поєднувати:

- цифрові технології (VR, AR, мобільні застосунки, штучний інтелект);
- неформальні формати спілкування (кар'єрні кафе, професійні стендапи, зустрічі з випускниками);
- методи самопізнання та психологічної підтримки (арт-терапія, сторітелінг, коучинг);
- партнерство з бізнесом (гіг-лабораторії, практичні кейси, стажування).

Запровадження цих підходів дозволить:

- підвищити рівень кар'єрної мобільності дорослого населення;
- полегшити процес перекваліфікації та адаптації до нових умов ринку праці;

- сформувати спільноти підтримки довкола ЗПО, що підсилює їхню роль у місцевій громаді;
- створити позитивний імідж Центрив кар'єри як сучасних, відкритих та інноваційних майданчиків, де можна отримати якісну допомогу на будь-якому етапі професійного життя.

Таке поєднання дозволяє зробити профорієнтаційну роботу з дорослими максимально ефективною: від зняття страху перед змінами — до створення реальних можливостей для працевлаштування.

Таким чином, Центри кар'єри ЗПО у 2025–2026 н.р. мають стати ключовим ресурсом для дорослих громадян, які прагнуть не просто знайти роботу, а й реалізувати себе у новій професійній сфері, зміцнюючи власну впевненість і конкурентоспроможність.

6. Виклики та перспективи профорієнтації та кар'єрного консультування дорослого населення

Викликами залишаються:

- формалізація профорієнтації → подолання через живі формати (тренінги, кейси, наставництво);
- недовіра дорослих до ЗП(ПТ)О → посилення бренду закладу через успішні кейси;
- недостатня кваліфікація персоналу → підвищення кваліфікації, стажування, обмін досвідом;
- цифровий розрив серед дорослого населення → базові курси цифрової грамотності.

Перспективи розвитку:

- **Зміна парадигми:** профорієнтація перестає бути одноразовою дією — вона стає постійним процесом супроводу дорослої людини в умовах змін.
- **Інтеграція з національними стратегіями:** очікується запуск державних ваучерів на перенавчання, згідно з моделлю SkillsFuture (Сінгапур).
- **AI-платформи:** зростає роль штучного інтелекту в персоналізованому консультуванні, прогнозуванні кар'єрних траєкторій.
- **Фокус на soft skills:** комунікація, адаптивність, емоційний інтелект — ключові навички для дорослих у новій економіці.
- **Розширення аудиторії:** профорієнтація охоплює не лише безробітних, а й тих, хто хоче змінити професію, повернутися на ринок праці після паузи, або розпочати власну справу.

Цифрові платформи та методика з профорієнтації та кар'єрного консультування дорослого населення

Система профорієнтації та кар'єрного консультування дорослого населення сьогодні спирається як на українські ініціативи, так і на міжнародні практики, які можуть бути інтегровані у діяльність закладів професійної освіти. У цьому полі поєднуються онлайн-діагностика, освітні методики, цифрові платформи, стратегічні документи та практичні сервіси, що допомагають дорослим визначитися зі своїм кар'єрним шляхом.

Назва	Тип методики	Інструменти	Цільова аудиторія	Актуальність	Платформа
УКРАЇНСЬКІ					
Професійний компас	Онлайн-діагностика	Тестування інтересів, мотивації, схильностей	Дорослі, молодь, безробітні	Державна ініціатива, активна	profi.dcz.gov.ua
Hryoutest – Україна 2035	Форсайт + навчання	SCORM-курси, відеоуроки, консультації	Молодь, освітяни, дорослі	Інтегрована з держ. політикою	hryoutest.in.ua
Дизайн Освіти	Профдіагностика + коучинг	MBTI, Big Five, кар'єрний план, самооцінка	Дорослі, консультанти	Приватна ініціатива, активна	education-design.com.ua
Happy Monday	Практичне консультування	Інтерв'ю, статті, поради, вакансії	Міські фахівці, кар'єрні шукачі	Дуже активна	happymonday.ua
Концепція МОН 2025–2027	Стратегічна модель	Інтеграція профорієнтації в освіту, підтримка вразливих груп	Діти, молодь, дорослі	У стадії реалізації, державна	Проект концепції МОН
Віртуальний офіс методиста	Освітні практики	Цифрове портфоліо, STEAM, ейдетика, гіг-освіта	Позашкілля, освітяни, батьки	Інноваційна платформа	vom.palace.kyiv.ua
МІЖНАРОДНІ					
ICCDPP	Міжнародна	Порівняльний аналіз	Бібліотека кейсів, політики, дослідження	Постійно оновлюється	iccdpp.org
Adult Career Guidance	Велика Британія	SQW & University of Derby	LMI, оцінка навичок, кейси з ЄС	Визнана методика	PDF-дослідження
SkillsFuture	Сінгапур	Державна стратегія	Ваучери, цифрові платформи, менторство	Національна програма	skillsfuture.gov.sg
ETF – Shaping the Future	ЄС / ETF	Форсайт 2025	AI-платформи, тренди, міжсекторальність	Прогнозована модель	guideproject.eu
UNICEF & ETF 2023	ЄС / ООН	Навчання для кар'єри	Зниження безробіття через ранню профорієнтацію	Впроваджується в ЄС	Проект згідно з концепцією МОН

Українські платформи демонструють прагнення до швидкої цифровізації та адаптації міжнародного досвіду, тоді як зарубіжні моделі зосереджуються на довгострокових стратегіях і системних змінах у сфері «освіти дорослих».

Для закладів професійної освіти це означає потребу у комбінуванні двох напрямів:

- використання доступних вітчизняних інструментів (тестування, коучинг, консультації, онлайн-ресурси),
 - запозичення структурних міжнародних практик (AI, ваучери на навчання, міжсекторальні проекти).
- У такий спосіб ЗПО можуть посилити роль своїх Центрів кар'єри й перетворитися на провідні майданчики підтримки дорослих у процесі професійних змін і розвитку протягом життя

Висновки

- Заклади профтехосвіти мають шанс стати центрами кар'єрної трансформації, а не лише освітніми установами.
- Успішна профорієнтація дорослих потребує індивідуального підходу, гнучких форматів і партнерства з бізнесом.
- Інноваційні методи — VR, гейміфікація, менторство — здатні подолати бар'єри недовіри, страху та демотивації серед дорослого населення.
- 2025–2026 н.р. — це час для експериментів, пілотних проєктів і створення нових моделей кар'єрного супроводу, які можуть стати національними практиками.

У майбутньому профорієнтація сприятиме не лише професійній реалізації громадян, але й відновленню економіки та соціальної інтеграції розвитку людського капіталу та переходу від культури виживання до культури сталого розвитку саме в умовах воєнного та повоєнного стану в країні

Список використаних джерел

1. Cedefop. Policy developments in lifelong guidance : brief analysis. Luxembourg : Publications Office of the European Union, 2023. 28 p. DOI: <https://doi.org/10.2801/xxx>
2. European Commission. European Skills Agenda : Working together to strengthen human capital. Brussels, 2022. URL: <https://ec.europa.eu/social/skills>
3. Державна служба зайнятості України. Платформа професійної орієнтації Profi.dcz.gov.ua. Київ, 2023. URL: <https://profi.dcz.gov.ua>
4. Міністерство освіти і науки України. Звіт про впровадження інноваційних практик у закладах професійної (професійно-технічної) освіти. Київ : МОН, 2024. 112 с.
5. Верховна Рада України. Закон України «Про професійну освіту» від 2025 р. № XXX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
6. Нова українська школа. Огляд ключових положень нового Закону «Про професійну освіту». Київ, 2025. 34 с.
7. [Національна стратегія зі створення безбар'єрного простору в Україні](#)
8. [Довідник безбар'єрності](#)
9. [Керівництво з використання дизайн-системи безбар'єрності](#)